

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра обліку і оподаткування

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

_____ Наталія КАНЦЕДАЛ
«02» вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(обов'язкова навчальна дисципліна)

Соціально-економічна безпека

освітньо-професійна програма Облік і оподаткування
спеціальність 071 Облік і оподаткування
галузь знань 07 Управління та адміністрування
освітній ступінь бакалавр
факультет обліку та фінансів

Полтава
2024-2025 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни Соціально-економічна безпека для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Облік і оподаткування спеціальності 071 Облік і оподаткування.

Мова викладання: державна.

Розробник: Зоря Олексій, професор кафедри обліку і оподаткування, д.е.н., професор

Лега Ольга, професор кафедри обліку і оподаткування, к.е.н., доцент

«02» вересня 2024 року

_____
(підпис)

Олексій ЗОРЯ

Ольга ЛЕГА

Схвалено на засіданні кафедри обліку і оподаткування протокол від 02 вересня 2024 року № 1

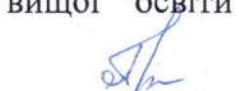
Погоджено гарантом освітньої програми Облік і оподаткування

«02» вересня 2024 року

_____
(підпис)

Людмила ЯЛОВЕГА

Схвалено головою ради з якості вищої освіти спеціальності «Облік і оподаткування»

_____
(підпис)

Тетяна ПРИЙДАК

протокол від 02 вересня 2024 року № 1

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма здобуття освіти	Заочна форма здобуття освіти
Загальна кількість годин	90	90
Кількість кредитів	3,0	3,0
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	обов'язкова	обов'язкова
Рік навчання (шифр курсу)	4 (07100_бд_2021)	4 (07100_бз_2021)
Семестр	7	6-7
Лекції (годин)	16	2/2
Практичні заняття (годин)	14	6
Самостійна робота (годин)	60	80
у т. ч. індивідуальні завдання (контрольна робота), (годин)	-	35
Форма семестрового контролю	залік	залік

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни: полягає в ґрунтовному дослідженні теоретико-методологічних основ соціально-економічної безпеки підприємства, формуванні теоретичного базису щодо розуміння фундаментальних категорій та системоутворюючих складових соціально-економічної безпеки, а також в оволодінні методичним інструментарієм оцінювання соціально-економічної безпеки.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Перелік дисциплін, які передують її вивченню відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми: Історія бухгалтерського обліку, Податкова система, Бухгалтерський облік, . Фінансовий облік, Навчальна практика «Первинний облік», Фінанси підприємств, Інформаційні системи і технології в обліку, Облік зовнішньоекономічної діяльності, Економічний контроль, Облікові системи суб'єктів господарювання, Звітність підприємств, Фінансовий аналіз.

4. Компетентності:

- загальні:

ЗК01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК02. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК03. Здатність працювати в команді.

ЗК04. Здатність працювати автономно.

ЗК12. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

- спеціальні (фахові, предметні):

СК04. Застосовувати знання права та податкового законодавства в практичній діяльності суб'єктів господарювання.

СК09. Здійснювати зовнішній та внутрішній контроль діяльності підприємства та дотримання ним законодавства з бухгалтерського обліку і оподаткування.

СК11. Демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

СК13. Здатність ідентифікувати ризики економічної діяльності та, використовуючи дійсні параметри облікових систем, розробляти й реалізовувати сучасні концепції захисту економічних інтересів суб'єктів господарювання.

5. Програмні результати навчання / результати навчання:

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР15. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві.

ПР17. Вміти працювати як самостійно, так і в команді, проявляти лідерські якості та відповідальність у роботі, дотримуватися етичних принципів, поважати індивідуальне та культурне різноманіття.

ПР25. Застосовувати сучасні концепції економічної безпеки й економічного контролю при обґрунтуванні дієвого механізму захищеності економічних інтересів підприємства від впливу внутрішніх та зовнішніх загроз; попередження правопорушень у фінансово-економічній сфері.

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Програмний результат навчання (<i>визначений освітньою програмою</i>)	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.	знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.
ПР15. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві.	володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві.
ПР17. Вміти працювати як самостійно, так і в команді, проявляти лідерські якості та відповідальність у роботі, дотримуватися етичних принципів, поважати індивідуальне та культурне різноманіття.	вміти працювати як самостійно, так і в команді, проявляти лідерські якості та відповідальність у роботі.
ПР25. Застосовувати сучасні концепції економічної безпеки й економічного контролю при обґрунтуванні дієвого механізму захищеності економічних інтересів підприємства від впливу внутрішніх та зовнішніх загроз; попередження правопорушень у фінансово-економічній сфері.	застосовувати сучасні концепції економічної безпеки й економічного контролю при обґрунтуванні дієвого механізму захищеності економічних інтересів підприємства від впливу внутрішніх та зовнішніх загроз.

6. Методи навчання і викладання

1. Словесні методи: лекція, пояснення.
2. Практичні методи: практичні роботи; робота з навчально-методичною літературою: конспектування.
3. Методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності: роз'яснення мети навчальної дисципліни; висування вимог до вивчення дисципліни; оперативний контроль; вказування на недоліки, зауваження.
4. Методи письмового контролю: контрольна робота, самостійна робота.

7. Програма навчальної дисципліни:

Тема 1. Соціально-економічна безпека: сутність і передумови формування. Поняття, предмет, зміст та суб'єкти соціально-економічної безпеки. Принципи соціально-економічної безпеки, її структура та рівні. Критерій та індикатори соціально-економічної безпеки.

Тема 2. Ризик та його вплив на соціально-економічну безпеку підприємства. Сутність ризику та його взаємозв'язок з соціально-економічною безпекою. Управління соціально-економічними ризиками підприємства. Основні ризики в системі соціально-економічної безпеки підприємств.

Тема 3. Організаційні та техніко-технологічні основи соціально-економічної безпеки підприємства. Організація служби безпеки на підприємстві. Загальні функції, що покладаються на службу безпеки підприємства. Об'єкти, які підлягають захисту від потенційних загроз і протиправних посягань на підприємстві. Техніко-технологічна безпека.

Тема 4. Інтелектуальна та кадрова складові соціально-економічної безпеки підприємства. Методика побудови інтелектуальної безпеки. Кадрова безпека: об'єкти, види, індикатори. Методи виявлення і збереження кадрової безпеки. Захист конфіденційної інформації про особу. Сучасна психологічна освіта керівника в контексті забезпечення соціально-економічної безпеки підприємства. Навчання персоналу та підвищення кваліфікації з соціально-економічної безпеки.

Тема 5. Інформаційна безпека підприємства. Зміст інформаційної безпеки. Поняття та класифікація загроз безпеки інформації. Поняття та класифікація інформації з обмеженим доступом.

Тема 6. Ринкова та зовнішньоекономічна безпека. Основні положення ринкової та зовнішньоекономічної безпеки. Експортна безпека як важлива складова зовнішньоекономічної безпеки. Імпортна безпека як важлива складова зовнішньоекономічної безпеки. Аналітична оцінка конкурентів як важлива складова ринкової безпеки.

Тема 7. Фінансова безпека. Формування системи фінансової безпеки. Оцінювання безпеки грошового обігу. Оцінювання безпеки інфляційних процесів. Валютна складова фінансової безпеки. Індикатори фінансової безпеки підприємства.

Тема 8. Політико-правова та екологічна складова соціально-економічної безпеки підприємства. Поняття та значення політико-правової безпеки. Поняття та значення екологічної безпеки. Особливості екологічної безпеки сучасних підприємств.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	денна форма 07100_бд_2021					заочна форма 07100_бз_2021				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	лаб	с.р.		л	п	лаб	с.р.
Тема 1. Соціально-економічна безпека: сутність і передумови формування.	12	2	2	-	8	10	-	-	-	10
Тема 2. Ризик та його вплив на соціально-економічну безпеку підприємства.	12	2	2	-	8	14	2	2	-	10
Тема 3. Організаційні та техніко-технологічні основи соціально-економічної безпеки підприємства.	12	2	2	-	8	10	-	-	-	10
Тема 4. Інтелектуальна та кадрова складові соціально-економічної безпеки підприємства.	12	2	2	-	8	10	-	-	-	10
Тема 5. Інформаційна безпека підприємства.	10	2	2	-	6	10	-	-	-	10
Тема 6. Ринкова та зовнішньоекономічна безпека.	12	2	2	-	8	12	-	2	-	10
Тема 7. Фінансова безпека.	12	2	2	-	8	14	2	2	-	10
Тема 8. Політико-правова та екологічна складова соціально-економічної безпеки підприємства.	8	2	-	-	6	10	-	-	-	10
Індивідуальні завдання: контрольна робота	-	-	-	-	-	35	-	-	-	35
Усього годин	90	16	14	-	60	90	4	6	-	80

8. Теми практичних занять

Назва теми	Кількість годин	
	денна форма 07100_бд_2021	заочна форма 07100_бз_2021
Тема 1. Соціально-економічна безпека: сутність і передумови формування.	2	-
Тема 2. Ризик та його вплив на соціально-економічну безпеку підприємства.	2	2
Тема 3. Організаційні та техніко-технологічні основи соціально-економічної безпеки підприємства.	2	-
Тема 4. Інтелектуальна та кадрова складові соціально-економічної безпеки підприємства.	2	-
Тема 5. Інформаційна безпека підприємства.	2	-
Тема 6. Ринкова та зовнішньоекономічна безпека.	2	2
Тема 7. Фінансова безпека.	2	2
Тема 8. Політико-правова та екологічна складова соціально-економічної безпеки підприємства.	-	-
Разом	14	6

Семінарські та лабораторні заняття не передбачено навчальним планом.

9. Теми самостійної роботи

Назва теми	Кількість годин	
	денна форма 07100_бд_2021	заочна форма 07100_бз_2021
Тема 1. Соціально-економічна безпека: сутність і передумови формування.	8	10
Тема 2. Ризик та його вплив на соціально-економічну безпеку підприємства.	8	10
Тема 3. Організаційні та техніко-технологічні основи соціально-економічної безпеки підприємства.	8	10
Тема 4. Інтелектуальна та кадрова складові соціально-економічної безпеки підприємства.	8	10
Тема 5. Інформаційна безпека підприємства.	6	10
Тема 6. Ринкова та зовнішньоекономічна безпека.	8	10
Тема 7. Фінансова безпека.	8	10
Тема 8. Політико-правова та екологічна складова соціально-економічної безпеки підприємства.	6	10
Індивідуальне завдання: контрольна робота	-	35
Разом	60	80

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота здобувача вищої освіти має сприяти закріпленню теоретичного матеріалу та практичних навичок. Цей вид роботи реалізується шляхом виконання здобувачами вищої освіти денної форми здобуття освіти завдань самостійної роботи, а здобувачами вищої освіти заочної форми здобуття освіти – індивідуального завдання в позааудиторний час у формі контрольної роботи. Методичні рекомендації з виконання контрольної роботи представлені в КНМЗНД та розміщені на платформі Moodle.

11. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю програмних результатів навчання
ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.	Контрольна робота за результатами вивчення лекційного матеріалу та опрацювання практичних завдань. Виконання завдань на практичних заняттях. Виконання завдань самостійної роботи (у т.ч. підготовка та опублікування тез наукових конференцій). Виконання завдань самостійної роботи (контрольна робота для здобувачів вищої освіти заочної форми здобуття освіти).
ПР15. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження економічних явищ і господарських процесів на підприємстві.	Контрольна робота за результатами вивчення лекційного матеріалу та опрацювання практичних завдань. Виконання завдань на практичних заняттях. Виконання завдань самостійної роботи (у т.ч. підготовка та опублікування тез наукових конференцій). Виконання завдань самостійної роботи (контрольна робота для здобувачів вищої освіти заочної форми здобуття освіти).
ПР17. Вміти працювати як самостійно, так і в команді, проявляти лідерські якості та відповідальність у роботі, дотримуватися етичних принципів, поважати індивідуальне та культурне різноманіття.	Контрольна робота за результатами вивчення лекційного матеріалу та опрацювання практичних завдань. Виконання завдань на практичних заняттях. Виконання завдань самостійної роботи (у т.ч. підготовка та опублікування тез наукових конференцій). Виконання завдань самостійної роботи (контрольна робота для здобувачів вищої освіти заочної форми здобуття освіти).
ПР25. Застосовувати сучасні концепції економічної безпеки й економічного контролю при обґрунтуванні дієвого механізму захищеності економічних інтересів підприємства від впливу внутрішніх та зовнішніх загроз; попередження правопорушень у фінансово-економічній сфері.	Контрольна робота за результатами вивчення лекційного матеріалу та опрацювання практичних завдань. Виконання завдань на практичних заняттях. Виконання завдань самостійної роботи (у т.ч. підготовка та опублікування тез наукових конференцій). Виконання завдань самостійної роботи (контрольна робота для здобувачів вищої освіти заочної форми здобуття освіти).

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним результатом навчання. Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль

і підсумкова оцінка рівня досягнення результатів навчання.

Поточний контроль здійснюється на лекційних, практичних заняттях упродовж семестру у формі: виконання вправ на практичних заняттях, виконання завдань самостійної роботи, підготовки та опублікування тез наукових конференцій, виконання завдань контрольної роботи за результатами вивчення лекційного матеріалу та опрацювання практичних завдань, виконання завдань самостійної роботи (контрольної роботи для здобувачів вищої освіти заочної форми здобуття освіти).

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни 07100 бд 2021

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	виконання завдань на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи*	контрольна робота	тести	
Тема 1. Соціально-економічна безпека: сутність і передумови формування.	4	4	-	-	8
Тема 2. Ризик та його вплив на соціально-економічну безпеку підприємства.	4	4	-	2	10
Тема 3. Організаційні та техніко-технологічні основи соціально-економічної безпеки підприємства.	4	4	-	-	8
Тема 4. Інтелектуальна та кадрова складові соціально-економічної безпеки підприємства.	4	4	-	2	10
Тема 5. Інформаційна безпека підприємства.	4	4	-	-	8
Тема 6. Ринкова та зовнішньоекономічна безпека.	4	4	-	-	8
Тема 7. Фінансова безпека.	4	4	-	2	10
Тема 8. Політико-правова та екологічна складова соціально-економічної безпеки підприємства.	4	4	-	-	8
Контрольна робота	-	-	30	-	30
Разом	32	32	30	6	100

* - одним із видів самостійної роботи може бути підготовка та опублікування тез доповідей.

**Схема нарахування балів з навчальної дисципліни
07100 бз 2021**

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	виконання завдань на практичних заняттях	виконання завдань самостійної роботи*	контрольна робота	
Тема 1. Соціально-економічна безпека: сутність і передумови формування.	-	6	-	6
Тема 2. Ризик та його вплив на соціально-економічну безпеку підприємства.	4	6	-	10
Тема 3. Організаційні та техніко-технологічні основи соціально-економічної безпеки підприємства.	-	6	-	6
Тема 4. Інтелектуальна та кадрова складові соціально-економічної безпеки підприємства.	-	6	-	6
Тема 5. Інформаційна безпека підприємства.	-	6	-	6
Тема 6. Ринкова та зовнішньоекономічна безпека.	4	6	-	10
Тема 7. Фінансова безпека.	4	6	-	10
Тема 8. Політико-правова та екологічна складова соціально-економічної безпеки підприємства.	-	6	-	6
Контрольна робота	-	-	40	40
Разом	12	48	40	100

* - Одним із видів самостійної роботи може бути підготовка та опублікування тез доповідей.

**Шкала та критерії оцінювання виконання завдань на практичних заняттях
07100 бд 2021**

Кількість балів	Критерії оцінювання виконання завдань на одному практичному занятті
4	Завдання виконано бездоганно, без помилок, що свідчить про високий рівень досягнення визначення сутності економічної категорії, законів, причинно-наслідкових і функціональних зв'язків між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем, володіння загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві, а також застосування сучасних концепцій економічної безпеки для обґрунтування дієвого механізму захищеності економічних інтересів підприємства від внутрішніх і зовнішніх загроз.
2	Завдання виконано в неповному обсязі, з помилками, що свідчить про низький рівень досягнення визначення сутності економічної категорії, законів, причинно-наслідкових і функціональних зв'язків між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем, володіння загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві, а також застосування сучасних концепцій економічної безпеки для обґрунтування дієвого механізму захищеності економічних інтересів підприємства від внутрішніх і зовнішніх загроз.
0	Відсутність відповіді на практичне завдання, що не дає змоги оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.

**Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи
07100 бд 2021**

Кількість балів	Критерії оцінювання виконання завдання самостійної роботи
4	Завдання виконано бездоганно, без помилок, що свідчить про високий рівень досягнення визначення сутності економічної категорії, законів, причинно-наслідкових і функціональних зв'язків між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем, володіння загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві, а також застосування сучасних концепцій економічної безпеки для обґрунтування дієвого механізму захищеності економічних інтересів підприємства від внутрішніх і зовнішніх загроз.
2	Завдання виконано, наявні помилки, що свідчить про середній рівень досягнення визначення сутності економічної категорії, законів, причинно-наслідкових і функціональних зв'язків між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем, володіння загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві, а також застосування сучасних концепцій економічної безпеки для обґрунтування дієвого механізму захищеності економічних інтересів підприємства від внутрішніх і зовнішніх загроз.
1	Завдання виконано в неповному обсязі, із суттєвими помилками, що свідчить про недостатній рівень досягнення визначення сутності економічної категорії, законів, причинно-наслідкових і функціональних зв'язків між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем, володіння загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві, а також застосування сучасних концепцій економічної безпеки для обґрунтування дієвого механізму захищеності економічних інтересів підприємства від внутрішніх і зовнішніх загроз.
0	Відсутність конспекту питань самостійної роботи та виконання практичного завдання, що не дає змоги оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.

**Розв'язання тестів
07100 бд 2021**

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	Здобувач вищої освіти отримує у разі правильного виконання понад 80 % тестів, що свідчить про високий рівень розуміння.
1	Здобувач вищої освіти отримує у разі правильного виконання тестів на рівні 30–79 % загальної кількості тестів, що свідчить про низький рівень розуміння.
0	Здобувач вищої освіти отримує у разі відсутності правильних відповідей або наявності правильних відповідей, що не перевищує 29 % загальної кількості тестів, що свідчить про відсутність знань і не дає змоги оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання в межах цієї дисципліни.

Шкала та критерії оцінювання контрольної роботи*
07100 бд 2021

Кількість балів	Критерії оцінювання одного теоретичного питання
15	Практичне завдання виконано бездоганно, відповідь на теоретичне питання надана розгорнуто в повному обсязі, без помилок, що свідчить про високий рівень досягнення визначення сутності економічної категорії, законів, причинно-наслідкових і функціональних зв'язків між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем, володіння загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві, а також застосування сучасних концепцій економічної безпеки для обґрунтування дієвого механізму захищеності економічних інтересів підприємства від внутрішніх і зовнішніх загроз.
10	Практичне завдання виконано, відповідь на теоретичне питання надана лаконічно, без суттєвих помилок, що свідчить про достатньо високий рівень досягнення визначення сутності економічної категорії, законів, причинно-наслідкових і функціональних зв'язків між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем, володіння загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві, а також застосування сучасних концепцій економічної безпеки для обґрунтування дієвого механізму захищеності економічних інтересів підприємства від внутрішніх і зовнішніх загроз.
5	Практичне завдання виконано з помилками, відповідь на теоретичне питання надана фрагментарно, що свідчить про низький рівень досягнення визначення сутності економічної категорії, законів, причинно-наслідкових і функціональних зв'язків між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем, володіння загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві, а також застосування сучасних концепцій економічної безпеки для обґрунтування дієвого механізму захищеності економічних інтересів підприємства від внутрішніх і зовнішніх загроз.
0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає змоги оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.

* За семестр передбачено дві контрольні роботи: 1 контрольна – 1 теоретичне питання, 2 – практичне завдання.

**Шкала та критерії оцінювання виконання завдань на практичних заняттях
07100 бз 2021**

Кількість балів	Критерії оцінювання виконання завдань на одному практичному занятті
10	<p>Високий рівень: здобувач вищої освіти успішно виконує завдання без помилок. Виконання завдань на практичних заняттях відповідає вимогам, кожен етап виконання детально пояснено, що свідчить про високий рівень розуміння економічної категорії, законів, причинно-наслідкових і функціональних зв'язків між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем, володіння загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві, а також застосування сучасних концепцій економічної безпеки для обґрунтування дієвого механізму захищеності економічних інтересів підприємства від внутрішніх і зовнішніх загроз. Здобувач вищої освіти демонструє високий рівень самостійності, використовує аналітичний підхід при виконанні завдань і проявляє здатність знаходити додаткову інформацію для більш комплексного виконання завдання.</p>
5	<p>Середній рівень: здобувач вищої освіти виконує завдання здебільшого правильно, але допускає незначні помилки. Виконання завдань на практичних заняттях відповідає вимогам, що свідчить про середній рівень розуміння економічної категорії, законів, причинно-наслідкових і функціональних зв'язків між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем, володіння загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві, а також застосування сучасних концепцій економічної безпеки для обґрунтування дієвого механізму захищеності економічних інтересів підприємства від внутрішніх і зовнішніх загроз. Здобувач вищої освіти демонструє середній рівень самостійності, застосовує аналітичний підхід до виконання завдань і намагається знаходити додаткову інформацію для більш повного виконання завдання.</p>
1	<p>Низький рівень: виконання завдань на практичних заняттях неповне, з помилками, і не відповідає вимогам, що свідчить про низький рівень розуміння економічної категорії, законів, причинно-наслідкових і функціональних зв'язків між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем, володіння загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві, а також застосування сучасних концепцій економічної безпеки для обґрунтування дієвого механізму захищеності економічних інтересів підприємства від внутрішніх і зовнішніх загроз. Завдання виконано з частковою допомогою, містить численні механічні помилки або пропущено етапи виконання завдань.</p>
0	<p>Відсутність виконання практичного завдання, що не дає змоги оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</p>

**Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи
07100 бз 2021**

Кількість балів	Критерії оцінювання виконання завдання самостійної роботи
6	Завдання виконано повністю, без помилок, що свідчить про високий рівень досягнення визначення сутності економічної категорії, законів, причинно-наслідкових і функціональних зв'язків між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем, володіння загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві, а також застосування сучасних концепцій економічної безпеки для обґрунтування дієвого механізму захищеності економічних інтересів підприємства від внутрішніх і зовнішніх загроз.
4	Завдання виконано повністю, проте допущено незначні помилки, що свідчить про середній рівень досягнення визначення сутності економічної категорії, законів, причинно-наслідкових і функціональних зв'язків між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем, володіння загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві, а також застосування сучасних концепцій економічної безпеки для обґрунтування дієвого механізму захищеності економічних інтересів підприємства від внутрішніх і зовнішніх загроз.
2	Завдання виконано в неповному обсязі, із суттєвими помилками, що свідчить про недостатній рівень досягнення визначення сутності економічної категорії, законів, причинно-наслідкових і функціональних зв'язків між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем, володіння загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві, а також застосування сучасних концепцій економічної безпеки для обґрунтування дієвого механізму захищеності економічних інтересів підприємства від внутрішніх і зовнішніх загроз.
0	Відсутність конспекту питань самостійної роботи та виконання практичного завдання, що не дає змоги оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.

**Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи*
(контрольної роботи) для здобувачів вищої освіти заочної форми
здобуття освіти 07100 бз 2021**

Кількість балів	Критерії оцінювання одного теоретичного питання
8	Теоретичне питання розкрито повністю, список використаних джерел оформлено правильно, що дає змогу в повному обсязі сформувати компетентності та досягти програмних результатів навчання.
6	Теоретичне питання загалом розкрито, але в списку використаних джерел наявні застарілі джерела, що не дає змоги повною мірою сформувати компетентності та досягти програмних результатів навчання.
4	Надано стисло відповідь на теоретичне питання та відсутній список використаних джерел, що не дає змоги повною мірою сформувати компетентності та досягти програмних результатів навчання.
2	У відповіді наведено тільки поняття (що задовольняє мінімальні критерії) та відсутній список використаних джерел, що практично не дає змоги сформувати компетентності та досягти програмних результатів навчання.
0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає змоги оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.
Кількість балів	Критерії оцінювання одного практичного завдання
Для одного практичного завдання	
15	Практичну ситуацію розв'язано правильно, є розгорнуті розрахунки та пояснення сутності економічної категорії, законів, причинно-наслідкових і функціональних зв'язків між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем, володіння загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві, а також застосування сучасних концепцій економічної безпеки для обґрунтування дієвого механізму захищеності економічних інтересів підприємства від внутрішніх і зовнішніх загроз.
10	Практичну ситуацію розв'язано повністю, наявні розрахунки, в яких є окремі неточності, пояснення розрахунків лаконічні, що свідчить про достатній рівень розуміння економічної категорії, законів, причинно-наслідкових і функціональних зв'язків між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем, володіння загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві, а також застосування сучасних концепцій економічної безпеки для обґрунтування дієвого механізму захищеності економічних інтересів підприємства від внутрішніх і зовнішніх загроз.
5	Практичну ситуацію розв'язано частково, немає розгорнутих розрахунків, у розрахунках наявні суттєві помилки, пояснення розрахунків часткові, що свідчить про достатньо низький рівень досягнення сутності розуміння економічної категорії, законів, причинно-наслідкових і функціональних зв'язків між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем, володіння загальнонауковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві, а також застосування сучасних концепцій економічної безпеки для обґрунтування дієвого механізму захищеності економічних інтересів підприємства від внутрішніх і зовнішніх загроз.
0	Відсутність розрахунку практичного завдання, що не дає змоги оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

* Захист контрольної роботи не передбачено.

** Контрольна робота для заочної форми здобуття освіти містить 1 теоретичне питання та 2 практичні завдання.

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачено під час реалізації навчальної дисципліни

Персональний комп'ютер, під'єднаний до мережі Internet. Програмне забезпечення: OS Windows, MS Office, PowerPoint, мережа Wi-Fi, доступ до інтернет-ресурсів, онлайн платформа Google Meet. Мультимедійне обладнання (проектор), дошка аудиторна, АСУ ПДАУ, електронний ресурс на платформі LMS Moodle, Електронна бібліотека ПДАУ, репозитарій ПДАУ.

13. Політика вивчення навчальної дисципліни

- щодо термінів виконання та перескладання: виконання практичних завдань виконуються під час проведення практичних занять; завдання самостійної роботи виконуються упродовж вивчення відповідної теми. Перескладання відповідних видів робіт відбувається відповідно до діючих нормативних документів та Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті (<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproosinyuvannya2023.pdf>);

- щодо академічної доброчесності: здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету (документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>). Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); покликання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації;

- щодо відвідування занять: відвідування занять є обов'язковим. Здобувачі вищої освіти, що навчаються в Полтавському державному аграрному університеті дотримуються положень Статуту Полтавського державного аграрного університету та норм Положення про організацію освітнього процесу в ПДАУ (<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproosvitniyproceniasayt.pdf>) зобов'язані бути присутніми на заняттях і не пропускати їх без поважної причини;

- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти: на здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання та перезарахування результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті. Особливості неформальної / інформальної освіти регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету (<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaprooneformalnuosvitu.pdf>);

- щодо оскарження результатів оцінювання: особливості процедури оскарження результатів оцінювання регламентовані Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті (<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproocinyuvannya2023.pdf>).

14. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Основи соціальної безпеки : навч. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини; уклад. Кравченко Л. В. Умань : Візаві, 2022. 127 с.

2. Ситник Г. П. Виклики національній безпеці у контексті формування нового світового порядку: курс лекцій. К: ТОВ «САК ЛТД.», 2023. 103 с.

3. Соціально-економічна безпека : навч. посіб. / О. В. Безпалько, А. Д. Бергер, Т. М. Березянка, О. І. Драган, Л. М. Мазник, А. О. Левчук, О. М. Олійниченко, Л. І. Тертична, Н. М. Чеснік, О. А. Чигринець [За заг. ред. О. І. Драган]. Київ : Кафедра, 2019. 277 с.

Допоміжні

1. Аксьонова Т. С. Актуальні загрози та ризики фінансовій безпеці України та роль держави у її забезпеченні. *Інвестиції : практика та досвід*. 2021. № 17. С. 130 - 138.

2. Андрійв В. В., Тімашов В. О. Державні соціальні стандарти та нормативи в системі соціального захисту. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2024. № 2. С. 296 - 300.

3. Баженова О. В., Варналій З. С., Чеберяко О. В. Соціальна безпека людини в умовах військової агресії: індикатори та оцінювання (на прикладі України). *Проблеми сучасних трансформацій*. Серія : Економіка та управління. 2023. № 8. URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2023-8-07-02/2023-8-07-02>.

4. Баженова О. В., Варналій З. С., Микитюк О. П. Стійкість системи соціальної безпеки людини в Україні : внутрішні виклики. *Проблеми сучасних трансформацій*. Серія: Економіка та управління. 2024. № 13. URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2024-13-03-09/2024-13-03-09>.

5. Бондаревська К. В. Міжнародна міграція в контексті забезпечення соціальної безпеки. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 43. С. 43 - 48.

6. Буняк Н. Соціальна безпека людини: сутність та шляхи забезпечення. *Економіка та суспільство*. 2022. № 37. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1242/1197>.

7. Варналій З. С. Багаторівнева система соціальної безпеки. *Економіка і регіон*. 2022. Т. 1(84). С. 21-27.

8. Лега О. В., Яловега Л. В., Прийдак Т. Б. Інформаційна роль бухгалтерського обліку у вирішенні проблем податкової безпеки підприємств. *Бухгалтерський облік як наука; від основ до наукової картини світу: колективна монографія / за заг. ред. В. Я. Плаксієнка*. Київ : «Центр учбової літератури», 2021. С. 74 - 85.

9. Линдюк С. Теоретичні інтерпретації концепту «соціальна безпека» в

українському науковому дискурсі. *Державне управління*. 2022. № 1(11). С. 92 - 113.

10. Лисенко Ю. В. Соціальна безпека : виклики в умовах політичної нестабільності українського суспільства. *ПОЛІТИКУС*. 2022. Вип. 6. С. 24 - 28.

11. Лугова В. М. Зайнятість населення як чинник забезпечення соціальної безпеки. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2024. Т. 9. № 1. С. 34 - 39.

12. Онофрійчук О. П. Теоретичні основи економічної безпеки. *«Наука і техніка сьогодні»*. 2024. № 2 (30). С. 375 – 386.

13. Онофрійчук О. П. Теоретичні основи соціально-економічної безпеки. *«Актуальні питання у сучасній науці»*. 2024. № 6 (24). С. 131 – 143.

14. Потапюк І., Мазіленко С., Прусова М. Фінансово-економічна безпека як основа безпеки підприємства. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2022. № 2 (02). 156 - 160. URL: <https://doi.org/10.32782/dees.2-26>.

15. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії : Закон України від 05.10.2000 р. № 2017-III. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14#Text>.

16. Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 р. № 2671-VIII. *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>.

Інформаційні ресурси

<http://www.rada.gov.ua> - сайт Верховної Ради України

<https://mof.gov.ua> – сайт Міністерства фінансів України

<https://dtkk.com.ua> – сайт журналу «Дебет-кредит»

<https://buhgalter911.com> – сайт журналу «Бухгалтер 911»